

BOSNIA AND HERZEGOVINA
Ministry of Communication and Transport
Directorate of Civil Aviation

Događaj:	Pad BIHAN linije
Datum, vrijeme i mjesto događaja:	19.02.2015. godine, 09:00 UTC, BHACC/ATCU I, BHACC ATCU II
Učesnici u događaju i njihovo stanje:	

Opis događaja:	BHACC/ATCU I Sarajevo Šefa smjene je dežurni SMC tehničar u 09:00 UTC informisao o prekidu BIHAN komunikacione veze, kao i da je BHANSA/BHACC/ATCU I ostao bez podataka sa radarskih stanica Psunj, Kozjak i Murtenica. Obavješten je i o prekidu vanjskih direktnih linija (VCS sistem), prekidu svih javnih telefonskih linija, te o prekidu AFTN/AMHS i OLDI linija sa susjednim centrima (CCL i SMATSA). Potvrdivši gubitak komunikacionih veza, Šef smjene je pokušao u cilju ostvarivanja koordinacije sa susjednim jedinicama kontrole letenja u Srbiji, Crnoj Gori i Hrvatskoj ostvariti komunikaciju privatnim mobilnim telefonom i pri tome nije uspio. U momentu dok je trajala koordinacija između dežurnog SMC tehničara i Šefa smjene, oblasna kontrola letenja Zagreb (CCL) je nemajući informaciju o prekidu G/G komunikacije, u nadležnost BHANSA/BHACC/ATCU I prebacila vazduhoplov. Ovaj vazduhoplov je ostao u nadležnosti BHACC/ATCU I, na osnovu procjene Šefa smjene uz koordinaciju "Kontrolora planera" (PLC) i "Izvršnog kontrolora" (EXE) u smjeni, do momenta kad je predan u nadležnost jedinici kontrole letenja Podgorica (Crna Gora). Šef smjene je utvrdio da postoji operativna i funkcionalna veza sa JPAKL Sarajevo, te je ista iskorištena za daljnju komunikaciju sa oblasnom kontrolom letenja Zagreb (CCL). CCL je obavjestila oblasnu kontrolu letenja Beograd (SMATSA) o padu telekomunikacionih linija BHANSA-e. U koordinaciji sa CCL-om usaglašeno je da svi vazduhoplovi koje je CCL planirala predate pod kontrolu BHANSA/BHACC/ATCU I ostanu u nadležnosti CCL-a, te da sve ostale akcije ista koordinira sa SMATSA-om. Pokušano je i uspostaviti komunikaciju sa EUROCONTROL NMOC centrom kako bi se objavile regulacije, što nije bilo moguće obzirom na prekid telekomunikacionih veza. U 09:40 UTC su ponovo uspostavljene VCS veze, kao i javne telefonske linije. U 09:46 UTC su uspostavljene AFTN/AMHS veze, a u 09:51 UTC su proradile i OLDI linije sa susjednim operativnim centrima. BHACC/ATCU II Banja Luka U nadležnosti BHANSA/BHACC/ATCU II 19.02.2015. godine u 09:00 UTC utvrđen je prekid radne i zaštićene linije na pravcu BHACC/ATCU II – BHACC/ATCU I, usled čega je došlo do sledećeg: Prekid G/G komunikacije sa ATCU I Sarajevo putem VCS sistema; Prekida G/G komunikacije sa radio-komunikacijskom stanicom Bukovik, koja se koristi za potrebe FIS servisa; Prekida prenosa DPS podataka iz ATCU I Sarajevo; Prekida u prenosu radarske slike sa radarske stanice Kozjak (Hrv); Prekida razmjene meteoroloških podataka u pravcu Sarajeva i Tuzle; Degradacije AFTN/AMHS mreže. U 09:40 UTC utvrđena je uspostava svih operativnih linija na relaciji BHACC/ATCU II – BHACC/ATCU I.
Opis postupaka učesnika u događaju:	
Okolnosti pod kojima se događaj desio:	

Preduzete mjere: 1. Vazduhoplovni subjekt s kojim je događaj u vezi; 2. Organizacione jedinice BHDCA.	1.BHANSА je u skladu sa svojim internim procedurama sprovela istragu ovog događaja. 2.Stručna lica SMD-a su izvršila analizu događaja.
Indeks procjene rizika i razlog: (Vidjeti Prilog 2, 3. i 6 ovog Uputstva)	B4 prema ESARR-u 2 Ovaj događaj predstavlja djelimičnu nemogućnost pružanja bezbjednih ATM usluga. Ovakva vrsta događaja dešava se rijetko.
Prijedlog mjera prevencije: (Bezbjednosne preporuke)	-Analizirati postupke u scenarijima degradacije sistema koji vode ka uvođenju regulacija u zračnom prostoru u nadležnosti BHACC/ATCU I sa posebnim osvrtom na ovaj slučaj; -Analizirati dokument Odjela za operacije BHANSА/BHACC/ATCU I, OPI, poglavlje 9 „Contingency procedure" uz analizu LoAs/Uputstva o koordinaciji sa JPAKL-ovima u slučajevima degradacije sistema; -Analizirati rizike/opasnosti koje proizlaze iz postojećih usluga eksternih pružaoca usluga u skladu s Priručnikom za upravljanje sigurnošću zračne plovidbe s osvrtom na konkretan slučaj s BH TELECOM-om te definisati nivo kvalitete usluge u skladu s potrebama BHANSА-e ili propisima; -Razmotriti razdvajanje linija prema oblasnoj kontroli Zagreb i oblasnoj kontroli Beograd na dva različita telekomunikaciona centra BH TELECOM-a smještена na različitim lokacijama sa različitim napajanjem; -Analizirati prednosti/slabosti zakupa linija od strane BHANSА-e od različitih pružaoca telekom usluga i razmotriti uspostavu nezavisnih mrežnih puteva od strane BHANSА-e; -Analizirati potrebu za izradu plana ili više planova za vanredne situacije na nivou BHANSА-e; -S obzirom na nedostatak jasne kvalifikacije stepena ozbiljnosti u dokumentu BHATM BIHAN FHA Report v.0.1 izvršiti novu procjenu sigurnosti cjelokupnog BIHAN sistema u skladu s trenutnom konfiguracijom kako bi se identifikovali svi rizici, te definisale primjerene mjere mitigacije navedenih rizika;

Prijedlog drugih mjera:	Ne
Da li je potrebno dalje ispitivanje događaja: DA/NE (dati obrazloženje)	
Potpis imenovanog lica koje je radilo na obradi i analizi događaja i datum: (Ako na obradi i analizi radi više imenovanih lica)	Ilija Savatić, 26.08.2015. godine
Potpis rukovodioca Odjeljenja i datum:	Enes Mujezinović, 26.08.2015. godine